

ЦЕННОСТИ И МОРАЛНИ ИМПЕРАТИВИ НА СОЦИАЛНАТА РАБОТА

Вера Боянова

*Тракийски университет, Медицински факултет, магистър по социална работа и медиация,
ПК 6000 гр. Стара Загора България, boyanova.vera@gmail.com*

VALUES AND MORAL IMPERATIVES IN SOCIAL WORK

Vera Boyanova

*Trakya University, Medical Faculty, master in social work and mediation, 6000 Stara Zagora
Bulgaria, boyanova.vera@gmail.com*

ABSTRACT

The problem of values is essential for social work. Basic values in social work are defined in Ethics code and Statement of Principles (IFSW and IASSW). The article analyzes the possibility of specification of ethical values in the practice of social work.

Key words: ethic of social work; values; welfare; justice; respect; users of social work

Състоянието на съвременното общество изпитва нужда от по нататъшно развитие и нови практики в социалната сфера, в частност социалната работа. Социалната работа е част от културата на всяко едно общество, отразява степента на цивилизованост и хуманност на държавата. Социалната работа е призвана да окаже съдействие по отношение на тези групи от хора, които поради недостатъчен физически, финансов, психологически и социален ресурс не могат самостоятелно да разрешат своите трудности и проблеми. Това в най-общ план обяснява значението на понятието ценност както в професионалната подготовка на специалиста, така и на упражняващите професията социален работник.

Въпросът за ценностите в социалната работа е част от по-общата проблематика за етиката на социалната работа.

Повишеният интерес към ценностите и етиката в социалната работа са обусловени от редица причини. Развитие на технологиите, здравеопазването, политически и други фактори се съпровождат от допълнителни изисквания отнесени към етиката и ценностите на социалната работа. Социалните работници са изправени много често пред ограничени ресурси, недостатъчно признатия социален статус на професията и това внася специфични измерения в ценностната ориентация и етиката на социалния работник. Това рефлектира върху профила на професията социален работник като такава.

Основните ценности на социалната работа са се формирали под влияние и в зависимост от мисията, целите и задачите като професионална дейност. Независимо от измененията в комплекса от ценности на социалната работа приоритет във функция на времето са запазили – благополучието на хората, социалната справедливост и достойнството на индивида.

Бенкова К. Етика на социалната работа, В: Проблеми на социалната работа. Образование, практика, научни изследвания, София, 2007, стр. 38-46

Благополучието на хората е ценност изведена както в професионалните кодекси на социалната работа, така и в различните национални програми и стратегии за развитие на социалната сфера. Това означава, че подхода към живота на всеки индивид като висше ценностно измерение се допълва с разбирането на обстоятелството, че самия този живот трябва да бъде достоен.

Всеки човек е ценен със своята уникалност, която следва да се отчита и уважава. Освен от основни потребности от храна, облекло, дом, здраве, хората имат право на уважение и достойно съществуване, както и равни възможности за удовлетворяването им. В този случай

става реч за принципа на социална справедливост като един от основните елементи на комплекса от ценности на социалната работа.

Етичният кодекс и Декларацията на принципите на международната федерация на социалните работници (IFSW) и на международната асоциация на училищата по социална работа (IASSW) извеждат благополучието на хората, социалната справедливост и достойнство на индивида като базови ценности на професионалната социална работа и очертава една обща рамка от предписания за поведението на социалните работници и изпълнението на техния професионален дълг.

Социалната работа в своята практическа реализация е разнообразна от гледна точка на различните групи, общности като неин контингент. Всяка една от тези общности има свои специфични проблеми, по специфичен начин преодолява/ не преодолява бариерите за участие в социалния живот, нуждае се от различен ресурс за преодоляване на съществуващия социален, психологически, финансов или емоционален дефицит.

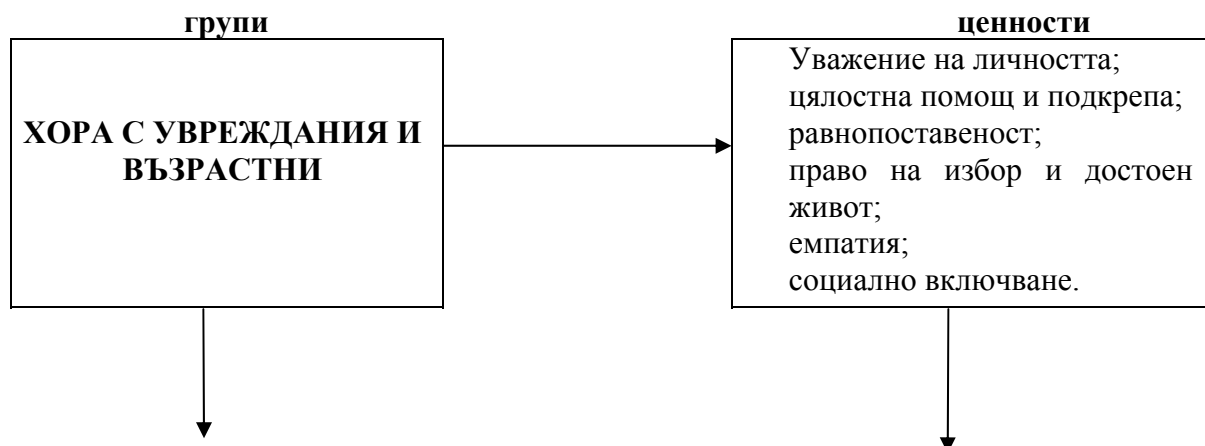
Най-общото разграничение на сферите на социална работа (прието от доктрината и практиката на социалната работа) са: (Колев Г. Пропедевтика на социалните дейности, Шумен, 2002)

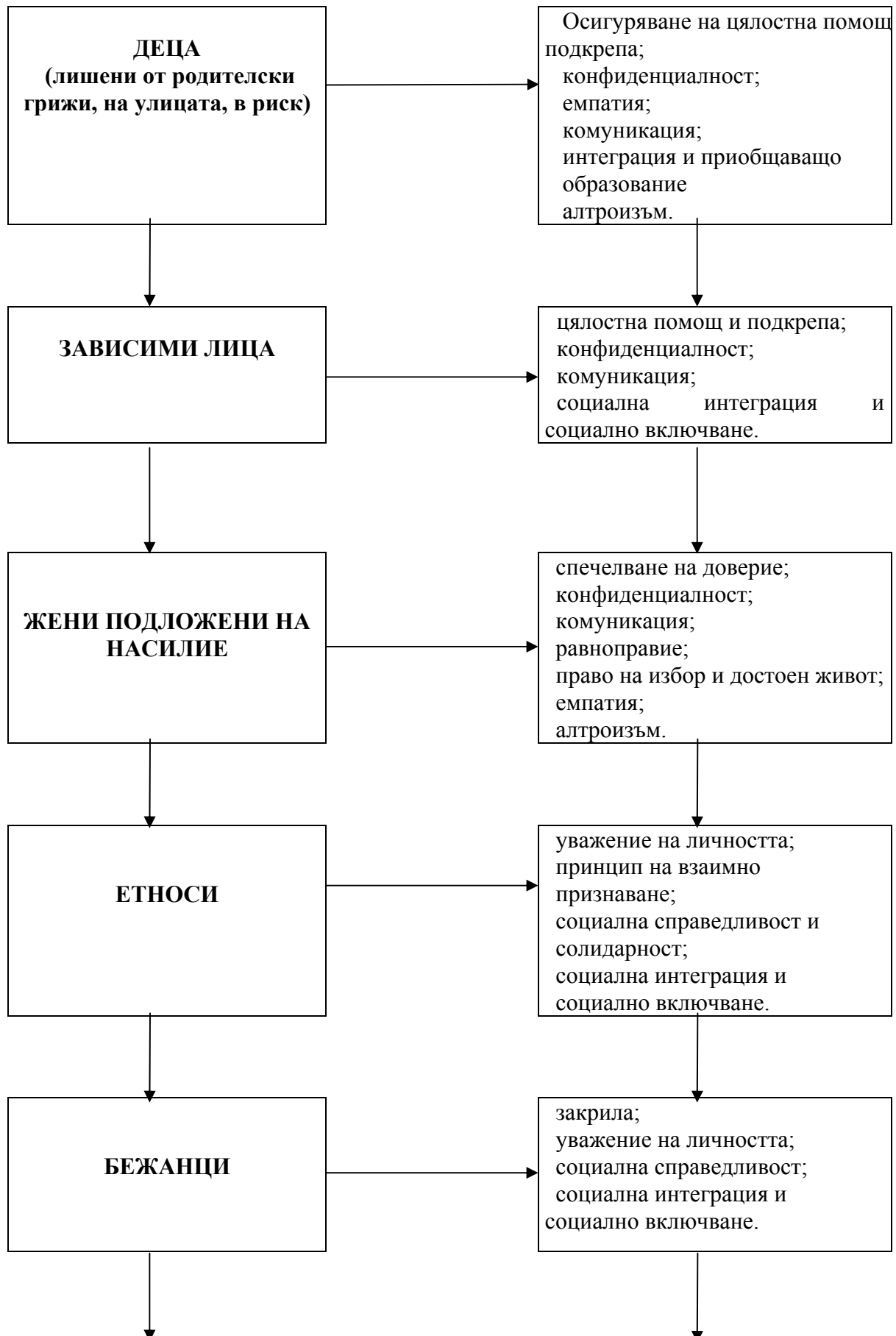
- социална работа с хора с увреждания и възрастни
- социална работа с деца (лишени от родителска грижа, на улицата, в риск)
- социална работа със зависими лица
- социална работа с жени подложени на насилие
- социална работа с етноси
- социална работа с бежанци
- социална работа с терминално болни

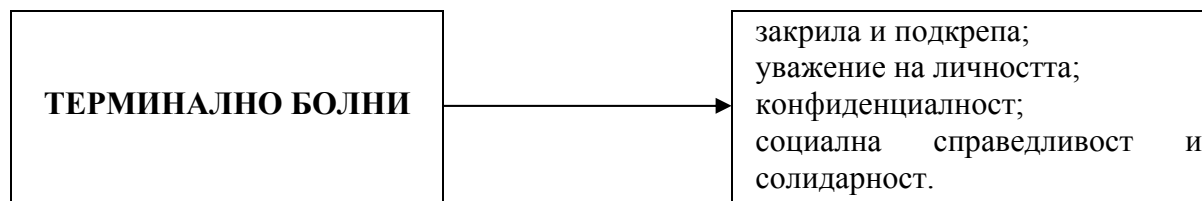
Настоящата работа няма претенция за изчерпателност в горното изброяване, анализа обаче се съобразява със спецификата на профила и проблемите на изброените групи лица.

Социалните работници в изпълнение на своя професионален дълг се ръководят от посочените анализирани по-горе фундаментални ценности. С цел по адекватно изпълнение на своите задължения тези ценности трябва да бъдат конкретизирани което не отнема тяхната морална императивност.

Нашето предложение за конкретизация на основните ценности в практиката на социалната работа с различните групи лица в най-общ схематичен порядък представяме по следния начин :

Като отчетем динамиката на общественото развитие, както и трудностите при ориентацията в разглежданите ценности, ясна е констатацията, че универсални етически рецепти в социалната работа не са възможни. Личното ни убеждение е, че този процес може да бъде подпомогнат от два фактора – първо по-силно обвързване дейността на професионалната етика и второ – базово и продължаващо образование по етика на социалната работа.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Бенкова К. Етика на социалната работа, В: Проблеми на социалната работа. Образование, практика, научни изследвания, София, 2007, стр. 38-46
2. Колев Г. Пропедевтика на социалните дейности, Шумен, 2002